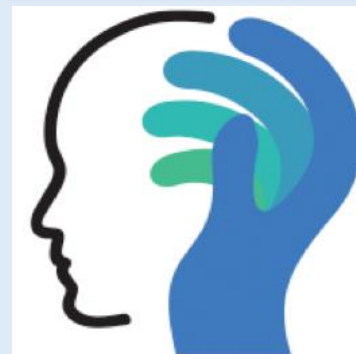

In 2017 is de Vereniging van TBS-advocaten opgericht. Deze Vereniging wil dat advocaten die TBS-gestelden bijstaan genoeg over TBS weten. Daarom maakt de Vereniging twee keer per jaar een nieuwsbrief voor juristen. Daarin staan tips waarvan jouw advocaat gebruik kan maken. Ook voor TBS-gestelden is het handig om te weten hoe bepaalde zaken werken. Deze nieuwsbrief is daarom speciaal voor TBS-gestelden gemaakt.

Hoe lang duurt mijn TBS?

TBS wordt voor twee jaar opgelegd. Na twee jaar bekijkt de rechter of de TBS langer moet duren. De rechter kan bepalen dat de TBS nog één jaar of nog twee jaar extra duurt. Daarna kan de rechter de TBS steeds weer verlengen.

Als TBS is opgelegd voor een strafbaar feit waarbij geen geweld is gebruikt, dan kan de TBS met dwangverpleging maximaal vier jaar duren. Dat is als je bijvoorbeeld veroordeeld bent voor het bezit van kinderporno, brandstichting waarbij er geen gevaar voor mensen was of als jij iemand alleen met woorden hebt bedreigd. Als je hierover twijfelt, vraag het dan aan jouw advocaat.

Als er wel geweld gebruikt is, dan kan de rechter de TBS altijd blijven verlengen. Er is dan vooraf geen einddatum bekend. Als het gevaar voor herhaling laag genoeg is, kan de rechter de dwangverpleging voorwaardelijk beëindigen. Dat wordt VO (voorwaardelijk ontslag) of VB (voorwaardelijke beëindiging) genoemd. Je valt dan niet meer onder de TBS-kliniek, maar onder de reclassering. De rechter legt voorwaarden op waaraan je je moet houden. Ook deze VO of VB kan steeds weer verlengd worden.

Wat is het Teevenjaar?

De verlofmachtiging vervalt als je meer dan 24 uur ongeoorloofd afwezig bent (je bent weggelopen of je komt te laat terug van verlof), als je wegloopt bij begeleid verlof of als je wordt verdacht van een nieuw strafbaar feit tijdens jouw TBS. Dan kan bepaald worden dat je een jaar lang niet op verlof mag. Dat wordt het 'Teeven-jaar' genoemd. Deze regel geldt alleen als je al verlof had op het moment dat je wegliep of het strafbare feit pleegde. Als je nog geen verlof had, of je deed dit tijdens een VO, dan geldt deze regel niet.

Aanwezigheidsplicht

Om de TBS te kunnen verlengen, is de rechter verplicht om jou te vragen wat jij daarvan vindt. Als je niet naar de zitting gaat, zal de rechter de zitting aanhouden (uitstellen) en jou verplichten om de volgende keer wel te komen. De rechter geeft dan een bevel medebrenging. Jij mag dan tegen jouw zin naar de zitting gebracht worden door DV&O. Als je echt niet naar de zitting kunt komen, bijvoorbeeld omdat je langdurig ziek bent, dan komt de rechter (met een griffier) bij jou op bezoek in de kliniek. Die rechter schrijft op wat jij van de verlenging vindt en geeft dat door aan de rechters die over de verlenging moeten beslissen. Er is dan nog wel een gewone zitting waarop jouw advocaat en jouw behandelaar hun verhaal doen.

Aanwezigheid bij de uitspraak

Vaak wordt aan het einde van de zitting gevraagd of je bij de uitspraak aanwezig wilt zijn. Dat geeft regelmatig verwarring want de wet geeft TBS-gestelden geen recht om bij de uitspraak aanwezig te zijn. Er wordt meestal geen (bijzonder) verlof verleend om de uitspraak bij te wonen. Jouw advocaat kan 's middags bellen met de rechtbank om de uitspraak op te vragen.

Wat is een zorgconferentie?

Als je meer dan 15 jaar TBS hebt, maar nog geen transmuraal verlov, dan komt er een zorgconferentie. Dat is een gesprek van twee uur met jouw advocaat, jouw behandelaars, de reclassering, een onafhankelijke psycholoog of psychiater, behandelaars van een andere kliniek, mensen van het ministerie die over plaatsing gaan en (soms) de officier van justitie. Samen kijken zij goed naar jouw situatie. Doel van het gesprek is er achter te komen wat er moet gebeuren om jouw behandeling en resocialisatie beter en sneller te laten verlopen.

Tijdens het eerste uur zit jij er zelf bij en kun je aangeven wat jij vindt van jouw situatie en wat er volgens jou moet gebeuren. In het tweede uur worden de mogelijkheden besproken en worden er afspraken gemaakt. Uiteindelijk wordt er een advies aan de kliniek gegeven om een bepaald traject te volgen. Hiervan wordt een verslag gemaakt dat ook aan jouw advocaat en de rechtbank wordt toegestuurd. De meeste TBS-gestelden vinden zo'n zorgconferentie erg prettig: er wordt (eindelijk) eens goed naar hen geluisterd en ze worden serieus genomen. Regelmatig leidt het tot goede plannen waardoor de resocialisatie sneller en beter verloopt.

Kan mijn TBS een RM (rechterlijke machtiging) worden?

Ja, in sommige gevallen kan dat. Dat gebeurt vooral bij TBS-gestelden die lijden aan schizofrenie of die verstandelijk beperkt zijn. Zij hebben vaak veel zorg, maar weinig beveiliging nodig. Zij worden dan behandeld en begeleid door de 'gewone' psychiatrie.

Als je op een gegeven moment in een regulier psychiatrisch ziekenhuis woont (zoals Parnassia, FPA Heiloo, Huize Padua, Transfore, FPK Assen, Trajectum) kan voor zo'n RM (dat heet ook wel een BOPZ-maatregel) gekozen worden. Een 'voorwaardelijke' RM kan worden afgegeven als je onder begeleiding in een eigen woning woont. Dan worden er voorwaarden gesteld: vaak moet je medicatie blijven gebruiken, mag je geen drugs gebruiken en moet je begeleiding accepteren. Je valt dan niet meer onder de TBS-kliniek en reclassering, maar jouw behandelaars bepalen jouw traject en vrijheden.

Op dit moment beslist een andere rechter (dan de verlengingsrechter) nog over de oplegging van een rechterlijke machtiging, maar vanaf 1 januari 2020 kan de verlengingsrechter die zelf opleggen. Dat heet dan een 'zorgmachtiging'.

Heb ik recht op een uitkering tijdens mijn TBS?

Je hebt alleen recht op een uitkering als je vóór jouw veroordeling al een arbeidsongeschiktheidsuitkering (of Wajong) had en jij door de rechter volledig ontoerekeningsvatbaar bent verklaard. Er is dan aan jou (naast de TBS) geen straf opgelegd. Als je wel (deels) toerekeningsvatbaar was of nog geen uitkering had, dan heb je pas recht op een uitkering als je proefverlov of VO hebt. Als je op dat moment in een instelling of RIBW woont, dan moet je van jouw uitkering (of andere inkomen) soms een eigen bijdrage betalen. Vraag daarnaar bij de financiële afdeling zodat je dat op tijd weet en niet achteraf veel geld terug moet betalen.

Hoe vaak komt er een psycholoog en psychiater van buiten langs?

Elke vier jaar moeten een psycholoog en psychiater van buiten de kliniek een rapport over de TBS-gestelde schrijven. Zij kunnen van een afstandje bekijken of de kliniek wel de juiste behandeling geeft en of de inschatting van het herhalingsgevaar wel klopt. Om te beoordelen of de kliniek het goed doet, overleggen ze vaak ook met de behandelaar van de kliniek. Meestal komen zij een paar maanden voor de volgende verlengingszitting langs. Het is in veel gevallen verstandig om met hen mee te werken. Negatiever dan de kliniek zijn zij vaak niet. Regelmatig zijn zij juist positiever en kan dat reden voor de rechter zijn om de TBS voor een kortere periode te verlengen of zelfs tot een VO of rechtelijke machtiging over te gaan.

Voorwaardelijke beëindiging van de dwangverpleging

Wat is VO?

Tegen het einde van de TBS wordt de dwangverpleging voorwaardelijk beëindigd. Dat wordt VO (voorwaardelijk ontslag) of VB (voorwaardelijke beëindiging) genoemd. Je woont dan buiten de TBS-kliniek, soms in een instelling. De reclassering neemt de begeleiding en controle van de TBS-kliniek over. Alleen als het even niet goed met je gaat, kun je verplicht worden tijdens een time-out een aantal weken in de kliniek te verblijven.

Voordat de TBS helemaal eindigt, moet je minstens een jaar VO hebben gehad. Dat is de hoofdregel. Dat hoeft niet als jouw TBS direct overgaat in een RM (rechterlijke machtiging, BOPZ-maatregel). Sommige rechters verlengen de TBS ook niet als je al lang proefverlof hebt gehad. Als het zo goed met jou gaat dat de TBS zonder een jaar VO kan worden beëindigd, kan de officier van justitie er ook voor kiezen om helemaal geen vordering tot verlenging in te dienen. Jouw TBS loopt dan vanzelf af (zonder zitting). Soms nodigt de officier van justitie je dan nog wel uit voor een eindgesprek.

Wanneer gaat mijn VO in?

De rechter heeft een maatregelenrapport van de reclassering nodig om de dwangverpleging voorwaardelijk te kunnen beëindigen. Daarin staan de voorwaarden die de rechter kan opleggen. Als zo'n rapport er nog niet ligt, kan de rechter de zitting daarvoor aanhouden. Na drie maanden is er een nieuwe zitting. De rechter kan dan de VO uitspreken en stelt de voorwaarden vast. Maar die VO gaat dan nog niet direct in. De VO gaat pas in als de beslissing onherroepelijk is geworden. Dat betekent dat jij en de officier van justitie niet meer in hoger beroep kunnen gaan. Voor jou eindigt de hoger beroepstermijn twee weken nadat de beslissing op papier aan jou is uitgereikt. Wil je dat de VO sneller ingaat, dan kun je jouw advocaat vragen om afstand van jouw recht op hoger beroep te doen.

Dat geldt ook bij OO (onvoorwaardelijk ontslag, ofwel: einde TBS). Ook die gaat pas in als de hoger beroepstermijn is verstreken. Dat kan soms lang duren als justitie de beslissing alsmaar niet aan jou uitreikt.

Wat gebeurt er als ik de voorwaarden bij een VO niet nakom?

Als de reclassering vindt dat jij een voorwaarde niet nakomt, dan kan de officier van justitie een vordering indienen om jouw dwangverpleging te hervatten. Dat betekent dat je weer terug moet naar een TBS-kliniek en jouw behandeling opnieuw begint. Als de officier van justitie vindt dat jij vast moet zitten tot de rechter daarover beslist, kan je door de politie aangehouden worden. Je moet dan binnen drie dagen bij de rechter-commissaris (RC) komen. In de tussentijd verblijf je in een politiecel. Als de RC beslist dat jij vast moet blijven zitten, word je naar een Huis van Bewaring gebracht. De inhoudelijke zitting is dan binnen een maand. Als de rechter inderdaad beslist dat jouw dwangverpleging hervat wordt, word je opnieuw voor een TBS-kliniek geselecteerd. Dat kan een andere kliniek zijn dan waar je eerder gezeten hebt. Meestal word je geplaatst in een kliniek in de regio waar jij oorspronkelijk vandaan komt.

Rapportages van de reclassering inzien

De reclassering schrijft veel rapportages. Als je wilt nalezen wat er over jou geschreven is, dan kun je jouw eigen dossier inzien op het cliëntportaal van de reclassering. Dat kan alleen via internet. Je moet dan gaan naar de website:

<https://online.reclassering.nl/cliëntportaal>

Je hebt een DigiD nodig om in te kunnen loggen.

Verlof

Je kunt alleen op verlof gaan als de kliniek een verlofmachtiging van het ministerie heeft ontvangen. Uitgangspunt is dat de kliniek na een jaar begeleid verlof aanvraagt en na twee jaar onbegeleid verlof. Dat doet de kliniek alleen als zij het verantwoord vindt jou op verlof te laten gaan. Jouw hoofd-/regiebehandelaar moet een verlofaanvraag schrijven. Die moet door een interne commissie van de kliniek worden goedgekeurd. Daarna wordt de aanvraag naar het ministerie gestuurd. Het AVT (Adviescollege Verloftoetsing TBS) geeft over de aanvraag advies aan het ministerie. Als dat positief is, kan het ministerie een verlofmachtiging geven.

Als daarin staat dat je op verlof mag, is de kliniek nog niet verplicht om jou op verlof te laten gaan. Verlof gaat volgens een verlofplan waarbij de verloven per stap steeds uitgebreid worden. Voorafgaand aan elk verlof is er een gesprek om te bekijken of je goed in je vel zit en op verlof mag. Na het verlof wordt het verlof nabesproken. Je moet dan alles vertellen wat je tijdens het verlof hebt meegemaakt, ook als dat onbelangrijk lijkt.

Voor elke uitbreiding van verlof moet een nieuwe verlofmachtiging worden aangevraagd. En elke verlofmachtiging vervalt na een jaar. De kliniek moet daarom steeds op tijd een nieuwe aanvraag indienen. Als je overgeplaatst wordt naar een andere TBS-kliniek, dan vervalt de verlofmachtiging automatisch en moet de nieuwe kliniek een nieuwe verlofmachtiging aanvragen.

Met 'de koninklijke route' wordt bedoeld dat je alle verlofstappen zet, dus: beveiligd, begeleid, onbegeleid, transmuraal en proefverlof. En daarna pas VO. Het verschilt per kliniek en per persoon of men de tussenstap van proefverlof nodig vindt of dat direct VO wordt geadviseerd.

Beklag

Tegen veel beslissingen van de kliniek kun je binnen zeven dagen bezwaarschrift indienen bij de bezwaarschriftcommissie van de commissie van toezicht. Het adres daarvan staat op de beslissing. Vaak probeert de maandcommissaris eerst te bemiddelen. Na een paar weken, soms maanden, is er een bezwaarschriftzitting in de kliniek. Jij en jouw advocaat kunnen jouw klacht dan toelichten. Tegen de ongegrondverklaring van de klacht door de bezwaarschriftcommissie kun je binnen zeven dagen in beroep gaan bij de RSJ.

Je kunt geen bezwaarschrift indienen als jouw verlof niet doorgaat, tenzij jouw begeleid verlof structureel niet doorgaat door personeelsgebrek. Verder kan dat alleen als jouw verlof langer dan zeven dagen aaneengesloten heeft geduurd, dus alleen bij transmuraal verlof en proefverlof.

Tegen afdelingsarrest, afzondering en separatie kun je in bezwaarschrift gaan. De commissie van toezicht zal jouw klacht hiertegen alleen inhoudelijk behandelen als deze (in dezelfde volgorde) een week, twee dagen of een dag heeft geduurd, waarbij de dag van de beslissing niet meetelt.

Proefverlof of VO?

Proefverlof en VO lijken erg op elkaar.

Overeenkomsten:

- je wordt begeleid door de reclassering;
- je hebt recht op een uitkering;
- je woont buiten de TBS-kliniek.

Verschillen:

- bij VO heeft de kliniek geen zeggenschap meer over je, je valt helemaal onder de reclassering;
- de reclassering bepaalt bij VO het vrijhedenbeleid. Voor verlof is dan geen machtiging van het ministerie meer nodig;
- als je bij VO een voorwaarde overtreedt, kun je met een time-out maximaal 14 weken per jaar terug in de kliniek geplaatst worden, bij proefverlof kan dat vaker en zo lang de kliniek dat nodig vindt;
- als je tijdens proefverlof een nieuw strafbaar feit pleegt, geldt het Teevenjaar. Bij VO wordt per geval bekeken wat de gevolgen moeten zijn. Dat kan gunstiger zijn dan bij proefverlof, maar in het ergste geval kan dat hervatting van de dwangverpleging betekenen;
- Dat geldt ook voor het overtreden van de andere voorwaarden bij VO. Als je dat te vaak doet, begint de TBS weer helemaal opnieuw (de dwangverpleging wordt dan 'hervat'), bij proefverlof ga je terug naar jouw oude kliniek en ga je vaak verder waar je vóór jouw proefverlof gebleven was.